

Els infants i la llengua. Estudi sociolingüístic del CEIP Melcior Rosselló i Simonet de Santa Maria del Camí

Margalida Coll Llompart

Resum

En aquest article s'analitza l'ús del català que fan els infants d'un poble de Mallorca que ha experimentat un fort creixement de la població durant els darrers anys a partir, sobretot, de l'arribada de població estrangera. Aquest municipi, Santa Maria, està situat prop de la capital i, per això, també presenta parcialment trets de poble dormitori. El canvi demogràfic també ha començat a reflectir-se en les característiques culturals i lingüístiques dels alumnes en el sentit que el contacte de llengües que es produeix a l'escola, fins ara centrat bàsicament en dues (el català i el castellà), s'ha fet més complex i divers, la qual cosa és un factor a tenir molt en compte en el procés d'ensenyament i aprenentatge. L'objectiu d'aquest estudi és conèixer quin és l'ús que fan del català els alumnes del principal centre escolar de la localitat, que fa l'ensenyament en català, així com també quines són les altres llengües que fan servir als àmbits escolar, familiar i extrafamiliar.

Abstract

This article analyses the use of Catalan by children in a village in Mallorca which has experienced strong population growth during the past few years, above all, with the arrival of foreigners. This municipality, Santa Maria, is located near the capital and, therefore, also shares some of the traits of a dormitory town. The demographic change has also begun to be reflected in the cultural and language features of pupils in the sense that the contact between languages that is produced at school –which up until now had basically been between two (Catalan and Spanish)– has now become much more complex and diverse, which is a factor to take into account in the teaching-learning process. The aim of this study is to learn what use the pupils make of Catalan in the main school in the town, which teaches in Catalan, as well as what other languages are used in a school, family or extra-familial environment.

1. INTRODUCCIÓ

El present treball es va elaborar davant la necessitat de revisar el Projecte Lingüístic del CEIP Melcior Rosselló i Simonet – aprovat en 1992 i revisat per darrera vegada en el curs 2004-05– Per a això es va fer imprescindible recollir informació sobre quina era la realitat sociolingüística dels alumnes del centre escolar, en torn a un 6% són estrangers, concretament sobre quins n'eren els usos lingüístics en situacions diverses, per tal de poder adaptar el PLC a la situació actual i ajustar-lo a les exigències lingüístiques que demana la societat.

El CEIP Melcior Rosselló i Simonet està ubicat a Santa Maria del Camí, municipi mallorquí que llinda amb els municipis de Consell, Santa Eugènia, Alaró, Bunyola, Marratxí i Palma. El fet que la localitat estigui tan a prop de Palma ha provocat que esdevengui un poble dormitori atès que la majoria de la població adulta treballa a la ciutat. Al poble hi ha un altre centre educatiu que és concertat, el CC Ramon Llull, on s'imparteixen les tres etapes educatives: infantil, primària i secundària. D'altra banda, també hi ha l'Escola Municipal de Música, una escoleseta municipal i una altra de privada.

Segons les dades estadístiques corresponents a l'any 2011, elaborades pel GRESIB, la localitat té un total de 6.270 habitants, dels quals 5.078 (80,99%) són nascuts als Països Catalans, 601 (9,59%) són nascuts a la resta de l'Estat Espanyol i 591 (9,43%), a l'estranger. Si comparam aquestes xifres amb les corresponents a l'any 2003 –en què la localitat tenia un total de 5.074 habitants, dels quals 4.203 (82,83%) eren nascuts en territori de parla catalana, 525 (10,34%) eren nascuts a la resta de l'Estat i 346 (6,82%), a l'estranger– es pot constatar que a Santa Maria hi ha hagut un creixement significatiu de població en els darrers anys, i en major proporció pel que fa a la població provinent de l'estranger. L'únic percentatge que ha minvat és el de població nascuda a la resta de l'Estat. A partir d'aquestes dades no és difícil imaginar que el nombre de llengües que parlen els habitants del municipi de Santa Maria del Camí s'ha incrementat i que, per tant, la diversitat lingüística en l'alumnat del centre públic de la localitat és un fet que cal tenir molt en compte. I és en aquest marc contextual on ens proposam estudiar i analitzar quin és l'ús que es fa de la llengua catalana, llengua pròpia de les Illes, per part dels alumnes del CEIP Melcior Rosselló i Simonet de Santa Maria del Camí, la procedència dels quals, com ja hem dit, és diversa.

Dins Europa, i per tant a les Illes, el multilingüisme està guanyant rellevància a causa de la importància creixent de la mobilitat entre persones dels diversos estats i de la immigració, així com de l'increment del nombre de parelles de procedència diversa. Aquest fet fa que augmentin els casos de famílies amb una o més llengües diferents, cosa que fa que la seva descendència estigui exposada a un ambient totalment multilingüe, possiblement amb una barreja de llengües majoritàries i minoritàries (Solé, 2009: 16). En una societat com la balear, on la proporció de població al·lòctona és molt elevada (al voltant del 40% dels residents procedeixen de fora del domini lingüístic) i, en general, amb poques barreres socials que ho dificultin, la formació de matrimonis de procedència lingüística mixta representa (i representarà en un futur)

una proporció considerable en el conjunt de les Illes. És evident la importància central que té la família en la transmissió intergeneracional de la llengua, i com que és en aquesta classe de matrimonis on més fàcilment pot variar la tria de la llengua que transmetran als fills, el comportament que tinguin –a part de ser un bon termòmetre per a determinar quina llengua manté el caràcter d’expansiva en el conjunt de la societat– condicionarà clarament l’estructuració futura de la societat des del punt de vista sociolingüístic (Gomila et al., 2011: 120). Sembla doncs obvi que hi ha molts motius, i un interès social creixent, per tenir criteris clars per tal de poder prendre decisions raonades sobre la llengua –o les llengües– en què una parella d’origen lingüístic divers educarà els seus fills.

2. METODOLOGIA

En un primer moment es varen determinar quins havien de ser els àmbits on calia recollir informació respecte dels alumnes i s’establiren aquests tres: *entorn escolar*, *entorn familiar* i *entorn social extrafamiliar*. Per tal recollir les dades necessàries es va optar per l’enquesta com a instrument de mesura, que va ser redactada íntegrament en català. Per tant, l’estudi es va realitzar sobre les dades que *declaraven* tant els alumnes com els seus progenitors. Les qüestions que es demanaven es centraven en un aspecte molt concret: quins eren els usos lingüístics d’alumnes i progenitors.

En el CEIP Melcior Rosselló i Simonet, tal com indica la seva denominació, hi ha dues etapes educatives: segon cicle d’Educació Infantil (3-6 anys) i l’etapa d’Educació Primària (6-12 anys). La població estudiada va ser l’alumnat del centre de 3 a 12 anys. Davant aquest fet s’elaborà un model d’enquesta per als alumnes –model 1– que havien de contestar a partir del curs de primer fins a sisè de Primària. També s’elaborà una enquesta adreçada als pares i mares dels alumnes –model 2– i, finalment una tercera enquesta per a l’alumnat d’EI –model 3– que, en realitat, havien de contestar els pares i mares, i que incloïa les preguntes dels dos models anteriors, això era perquè els infants de 3 a 6 anys no podien contestar de manera autònoma l’enquesta model 1 i els pares ho feien en nom de l’infant. Els tres models d’enquesta són anònims, i per tal de no duplicar les dades dels progenitors, es va comptabilitzar el nombre total de famílies que hi havia i el nombre de fills escolaritzats en el centre, així com en quin nivell o etapa educativa. D’aquesta manera cada família només va rebre una única enquesta. Les famílies que tenien fills escolaritzats al cicle d’EI rebien el model 3, independentment de si tenien altres fills escolaritzats a l’etapa primària. D’altra banda, les famílies que sols tenien escolaritzats els fills a l’etapa primària rebien el model 2.

Per altra banda, els alumnes de l’etapa primària varen emplenar l’enquesta model 1 dins l’aula. Per al primer cicle d’EP, primer i segon curs, es va fer una petita adaptació a l’enquesta que va consistir a passar tot el text en majúscules per tal de facilitar-ne la lectura als alumnes. Les preguntes eren senzilles i gairebé totes tenien les mateixes quatre opcions de resposta (*a. català, b. castellà, c. català i castellà, d. altres llengües. Quines?...*) i es centraven en quina llengua o quines llengües es feien servir en la interacció amb persones properes i diverses, però també quina era la llengua o les llengües que feien servir aquestes persones en la interacció amb els infants. D’aquesta manera s’ha tengut en compte que la relació de comunicació és bidireccional. Pel que fa a les respostes que es recolliren a l’opció *d- altres llengües* s’hi han inclòs tant les llengües diferents del català i del castellà, com aquestes quan es combinen amb el català i/o el castellà:

TAULA 1. Llengües utilitzades pels alumnes del centre		
<i>Altres llengües</i>	<i>Combinades amb el català</i>	<i>Combinades amb el castellà</i>
Portuguès	Català i anglès	Castellà i finès
Anglès	Català, castellà i àrab	Castellà i gallec/portuguès
Anglès i búlgar	Català, castellà i francès	Castellà i àrab
Búlgar	Català, castellà i portuguès	Castellà i anglès
Àrab	Català, castellà i anglès	Castellà i romanès
Romanès	Català, castellà, anglès i polonès	Castellà i holandès
Holandès		Castellà i alemany

Alemanya		Castellà i bereber
Itàlia		
Alemanya i anglès		
Francès		
Llengua de signes		

L'enquesta adreçada a pares i mares, també incloïa preguntes sobre el temps que feia que vivien a Mallorca, el nivell declarat de comprensió (tant oral com escrita) com d'expressió oral en català, així com la voluntat de ser més competent en aquesta llengua per mitjà de formació (vegeu els tres models d'enquesta a l'annex).

De 505 alumnes, n'hi havia 25 que tenien una nacionalitat diferent de l'espanyola. Quant a les nacionalitats de l'alumnat estranger del centre –segons dades del GESTIB (Programa de gestió acadèmica i administrativa dels centres docents de les Illes Balears) en el curs 2011-12– s'han exposat a mode de taula:

TAULA 2. Nacionalitats dels alumnes del centre (diferents de l'espanyola)	
França: 1 alumne	Argentina: 2 alumnes
Alemanya: 2 alumnes	Brasil: 2 alumnes
Marroc: 1 alumne	Bulgària: 2 alumnes
Uruguai: 4 alumnes	Romania: 2 alumnes
Cuba: 1 alumne	Portugal: 1 alumne
Xile: 1 alumne	Països Baixos: 1 alumne
Paraguai: 2 alumnes	Rússia: 1 alumne
Itàlia: 1 alumne	Regne Unit: 1 alumne

És remarcable el fet que algunes famílies tenien fills amb nacionalitats diverses, això podria ser perquè, per exemple, el fill major no era nascut a l'Estat espanyol i tenia una altra nacionalitat, però els fills següents ja hi havien nascut i possiblement ja tenien la nacionalitat espanyola.

3. NIVELL DE PARTICIPACIÓ

De les diverses enquestes que es prepararen dels tres models, el model 1 (contestat per l'alumnat) va ser el que va ser emplenat en un tant per cent major (93'6 %) atès que com s'ha explicat anteriorment l'enquesta es contestà a l'aula. Es varen preparar 327 enquestes i se'n contestaren 306. Així i tot els que no van contestar-la va ser alumnat que aquell dia no havia assistit a l'escola. En segon lloc, el model 2 va ser contestat per un 90,7 % de pares i mares. Es prepararen i repartiren 193 enquestes i se'n retornaren 175. Una família amb tres fills escolaritzats a l'etapa primària va comunicar per escrit a la mestra tutora que no volia emplenar l'enquesta perquè la considerava una intromissió dins l'àmbit familiar. I en tercer lloc, el model 3 va ser contestat per un 75'9 % de pares i mares. Es prepararen 166 enquestes i se'n retornaren 126. Tal vegada aquest model va ser el que va tenir el percentatge de retorn més baix perquè era el més llarg a l'hora d'emplenar ja que incloïa totes les preguntes dels altres dos models i, a més, els pares i mares havien de contestar la primera part de l'enquesta en nom dels seus fills (d'edats entre 3 i 6 anys) i aquest fet podria haver complicat la resposta de les preguntes pel desconeixement de quina llengua parlaven els fills en el centre escolar.

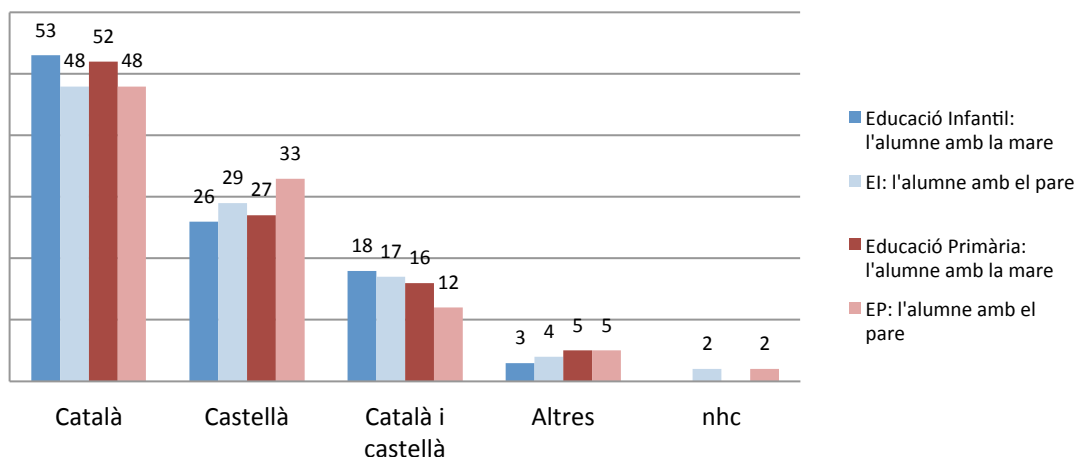
TAULA 3. Nombre i percentatge de resposta en les enquestes			
Model	Nombre d'enquestes repartides	Nombre d'enquestes retornades emplenades	Percentatge de resposta
Model 1	327	306	93,6%
Model 2	193	175	90,7%
Model 3	166	126	75,9%

4. COMENTARI DELS RESULTATS

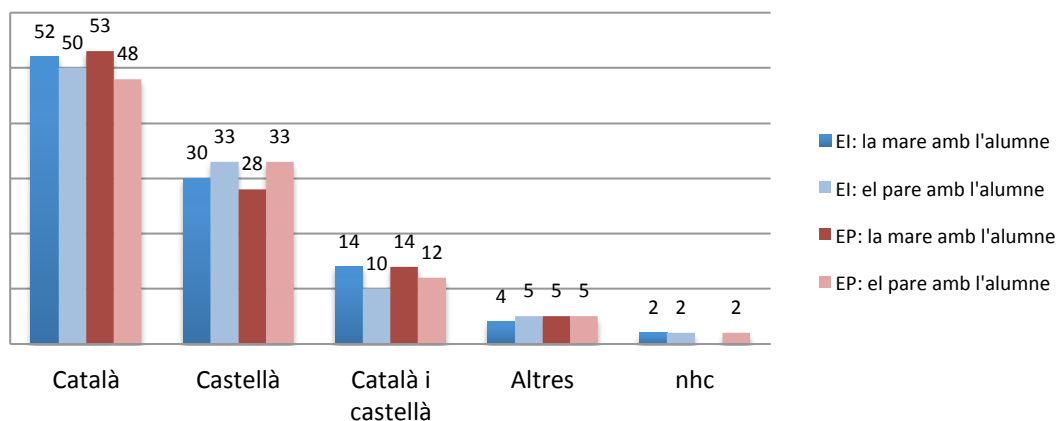
4.1. MODEL 1 i part del MODEL 3 (alumnes)

Les dades obtingudes de les enquestes contestades pels alumnes (M1) o pels pares en nom dels alumnes més petits (M3) es presenten en els següents gràfics juntament amb els comentaris pertinents. En primer lloc, es presenten les dades referents a la llengua usada en la relació dels alumnes amb els pares.

GRÀFIC 1. Llengua que parla l'alumne amb els progenitors

GRÀFIC 2. Llengua que parlen els progenitors amb l'alumne

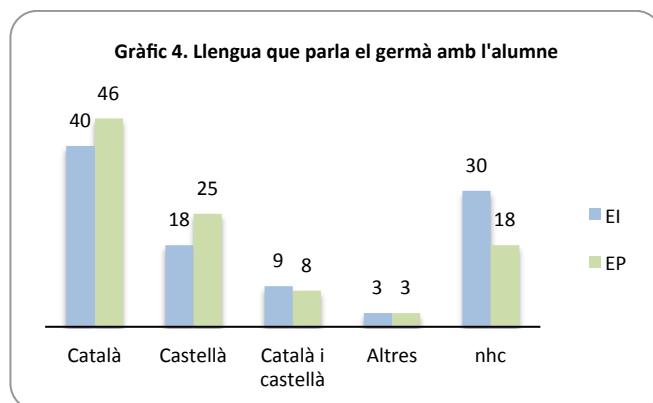
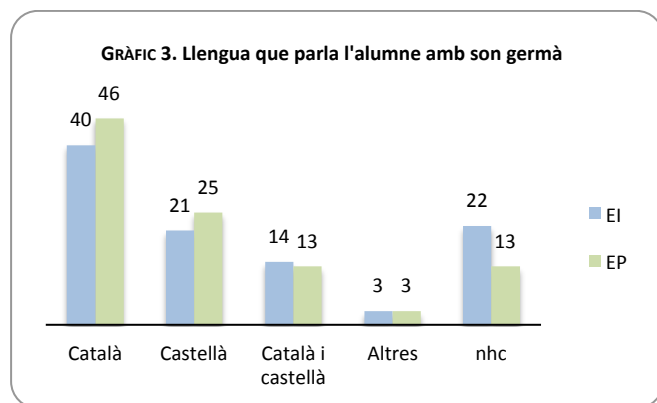

Pel que fa a les **mares**, a les dues etapes el català és la llengua més utilitzada (amb percentatges superiors al 50%) en la interacció bidireccional infant/mare. L'ús de les dues llengües (català i castellà) és lleugerament superior per part dels infants que per les seves mares. El castellà és utilitzat per 26 infants d'EI i per 30 d'EP de cada 100. Si comparam els percentatges, les mares parlen més en castellà als fills que no a l'inrevés. També es fan servir altres llengües diferents en la interacció infant/mare.

Quant als **pares**, en la interacció bidireccional infant/pare es pot observar com l'ús del català disminueix respecte de l'ús que es fa en la interacció infant/mare. D'aquesta dada es pot deduir que les mares són les que transmeten en major mesura el

català en la relació amb els fills. Així i tot, les diferències són massa petites perquè siguin significatives. D'altra banda, al cicle d'Educació Infantil, si comparem els percentatges de l'ús de la llengua amb els fills, els pares usen més el català amb els fills que viceversa. Així mateix també fan servir més el castellà que els fills, en canvi, els fills per parlar amb els pares fan servir més les dues llengües alhora. A l'etapa d'Educació Primària els percentatges pares/fills i fills/pares són coincidents.

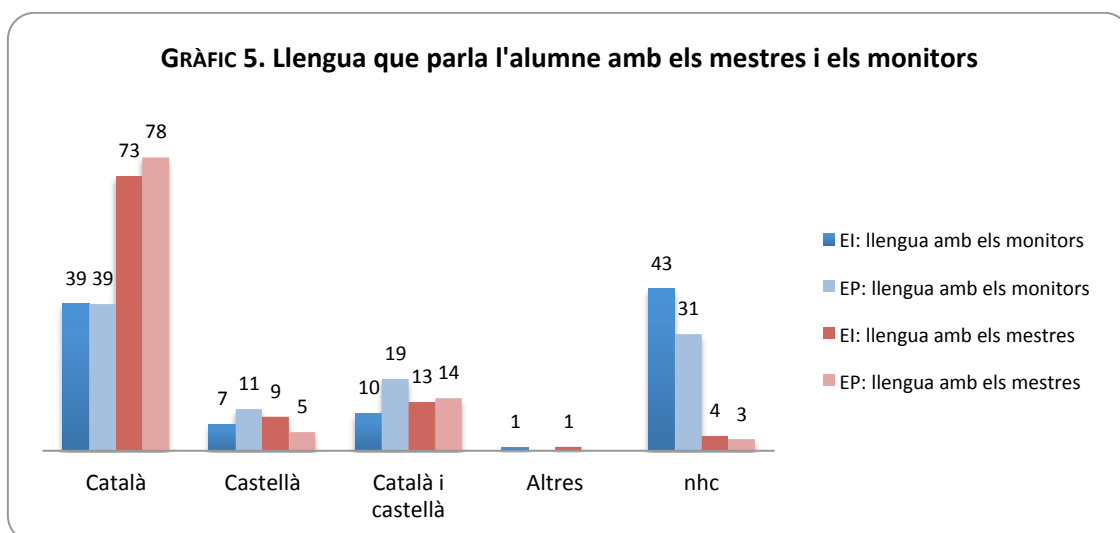
Quant a la llengua de relació entre els alumnes i els seus germans, a continuació s'il·lustra en els gràfics següents:

D'entre els alumnes que tenen **germans**, en primer lloc se situen els percentatges d'ús del català, que són els més alts, seguits per l'ús del castellà, gairebé la meitat dels que fan ús del català. Per altra banda, entre els germans també es fa ús de les dues llengües alhora.

Les preguntes referents a l'ús de la llengua o les llengües en interacció infant/germà han tengut un alt percentatge sense resposta que correspon a l'alumnat que no té germans o, fins i tot, que en té però que encara no parlen o ho fan molt poc perquè són molt petits.

A continuació, hi ha el gràfic referent a la llengua que utilitzen els alumnes amb els mestres, i els alumnes usuaris dels serveis de menjador i d'escoleta matinera amb els monitors corresponents:

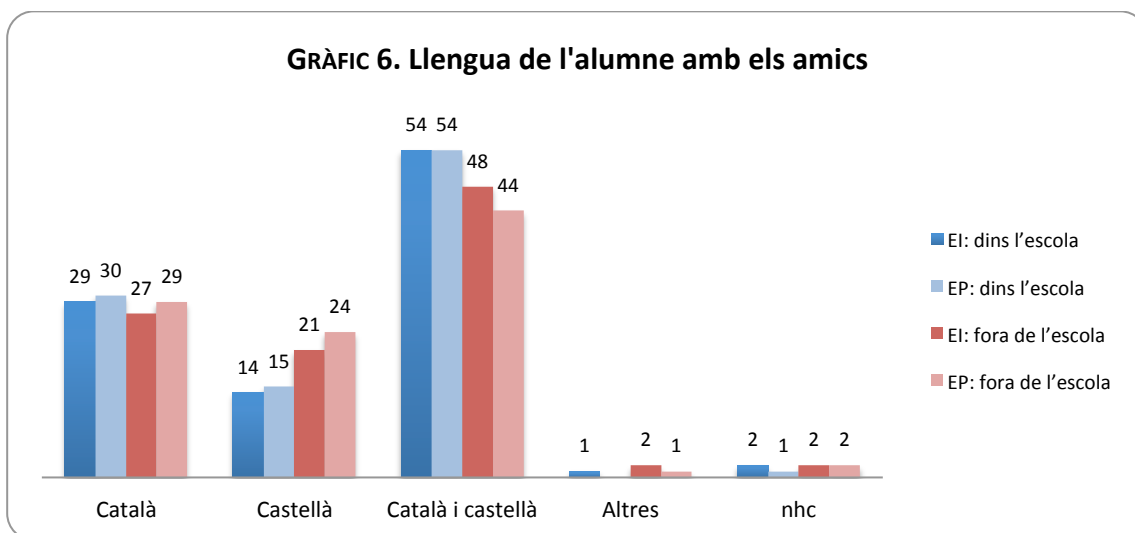

La pregunta que correspon a l'ús de la llengua de l'infant amb els **mestres** és la que té el percentatge d'ús del català més alt, seguida per l'ús de les dues llengües, catalana i castellana. El fet que hi hagi un percentatge d'alumnes que parlen les dues

llengües pot fer pensar que ho fan depenent del mestre i n'usen una o altra, o bé les barregen. També pot ser degut al fet que a l'assignatura de llengua castellana, el professorat la imparteix en castellà. Malgrat que en el moment d'emplenar l'enquesta es va comentar oralment que no tinguessin en compte aquest cas, potser, així i tot, alguns infants el van tenir en compte. Al cicle d'EI el percentatge d'ús del català amb els mestres és més baix que el de l'etapa d'EP, aquest fet tal vegada s'explica perquè els infants tenen un temps més curt d'escolarització i pel fet que la llengua materna és el castellà i/o que provenen d'escoles on se'ls parlava en castellà. D'altra banda, hi ha un dels alumnes que s'adreça exclusivament en castellà al professorat. El fet que hi hagi un 1% que usa altres llengües en el cicle d'EI, fa referència al català o el castellà combinat amb una altra llengua, com ara l'àrab, l'anglès... Aquesta pregunta s'ha formulat només en la direcció infant/mestre ja que segons el PLC el mestre sempre ha de parlar en català a l'alumnat, excepte a les àrees d'anglès i llengua castellana, atès que és la llengua vehicular del procés d'ensenyament aprenentatge. Així i tot, potser hauria estat interessant formular-la per veure'n la desviació (per incompliment del professor o per resposta incorrecta de l'alumne). És significatiu el cas d'uns pares de l'enquesta model 3 que trien l'opció "català" i afegeixen en una anotació al costat "por imposición general" (no sabem què volen dir amb aquesta expressió).

Pel que fa a l'ús que fan l'alumne amb els **monitors** de menjador i escola matiner, el percentatge de català en la interacció dels infants amb els monitors és majoritari, encara que l'ús de les dues llengües també té un percentatge elevat. El fet que els alumnes facin ús de les dues llengües es pot deure al fet que les barregin o bé que depenent del monitor facin ús del català o del castellà. També hi ha un percentatge d'infants que s'hi adrecen únicament en castellà. Aquest fet és significatiu atès que la llengua que ha de fer servir el personal d'aquests serveis, segons el PLC, és exclusivament el català. Per últim, les dades reflecteixen un alt percentatge sense resposta per mor que no tot l'alumnat és usuari d'aquests serveis complementaris.

Els gràfics que segueixen reflecteixen quin ús de la llengua fan els alumnes amb els iguals, tant a dins l'àmbit escolar com a fora.

Amics de l'escola: també dins l'àmbit escolar es pregunta sobre la llengua o les llengües d'interacció amb els iguals, altres infants i, en aquest cas, és significatiu el fet que el percentatge de l'ús de les dues llengües –catalana i castellana– se situï en un 54% en les dues etapes educatives, molt per sobre de l'ús del català, que sí fan servir majoritàriament amb els adults dins el centre. Per altra part, dins del centre escolar el percentatge d'ús del català és gairebé el doble que l'ús del castellà.

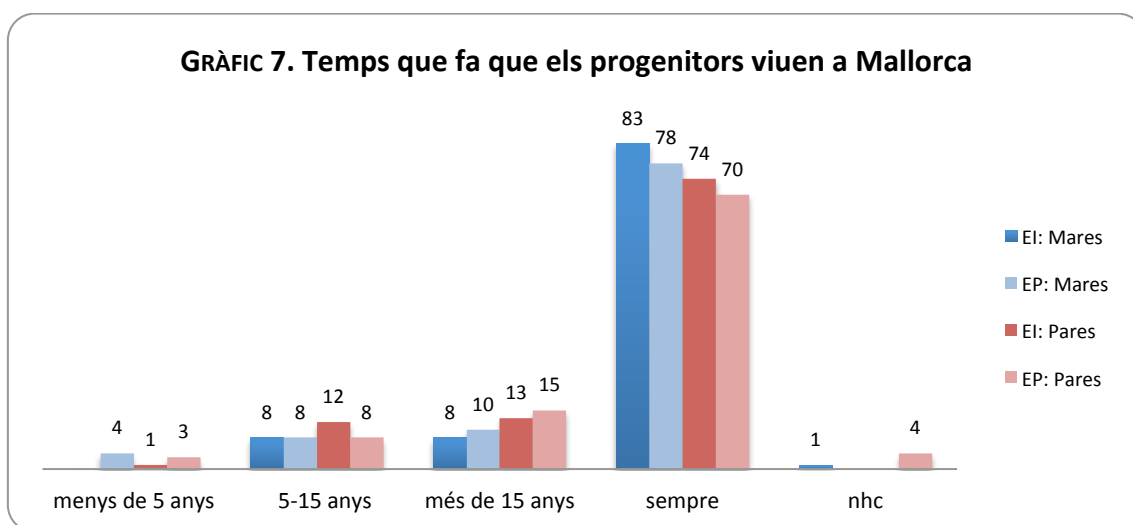
Amics fora de l'escola: aquesta qüestió fa referència a quines són les llengües que l'infant fa servir fora de l'escola i també fora de la família. En aquest cas el percentatge d'ús de les dues llengües és el més alt, una mica inferior al de la pregunta anterior, però el que sí és significatiu és l'augment del percentatge de l'ús del castellà amb els amics de fora de l'escola respecte de l'ús del castellà amb els amics de l'escola. D'aquestes dades se'n desprèn el fet de com el context condiciona la

tria de llengua, en aquest cas, el centre escolar possibilita en major mesura l'ús del català en la relació de l'alumne amb els iguals que fora del centre. L'ús exclusiu del català és molt semblant tant dins com fora del centre.

4.2. MODEL 2 i part del MODEL 3 (progenitors)

Passam als resultats obtinguts a partir de les enquestes que emplenaren els pares. Les preguntes tenien un apartat de resposta per a la mare i un altre per al pare; així hem fet un buidatge de les dades segons el sexe del progenitor i l'etapa educativa dels fills (EI i EP).

El primer gràfic reflecteix quin és el temps (classificat en quatre períodes) que fa que els pares i mares dels alumnes viuen a Mallorca:

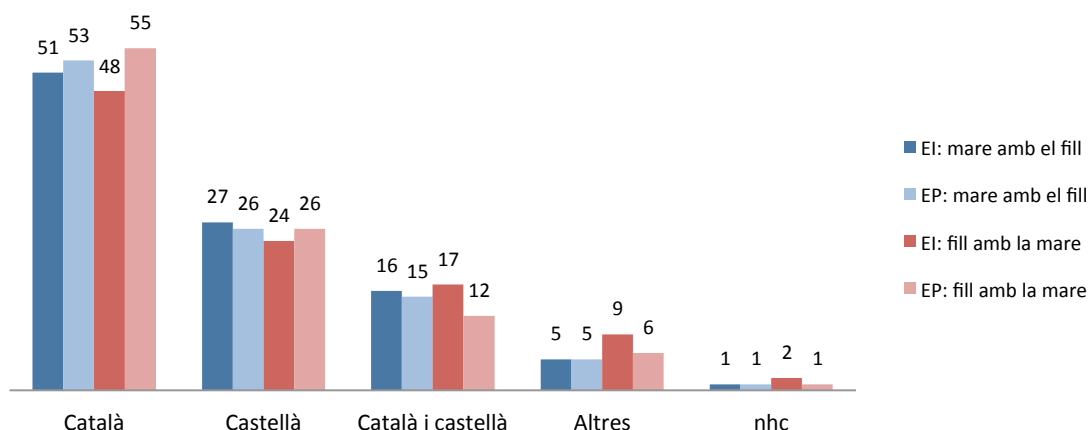
Del buidatge de les respostes donades per les **mares** es pot observar que no n'hi ha cap mare d'infants d'EI que faci menys de 5 anys que resideixi a Mallorca. La gran majoria de mares són nascudes a Mallorca encara que el percentatge de les mares d'infants d'EI és de 5 punts percentuals més alt que el percentatge de les mares d'infants d'EP. Per l'edat dels infants es podria deduir que les mares d'alumnes d'EI són més joves que les d'alumnes d'EP, encara que no té per què ser així ja que les mares que han contestat les enquestes model 3, poden tenir ja fills majors a EP. El que sí és cert és que les mares dels infants més petits, en cas de no haver nascut a Mallorca, fa més de cinc anys que hi viuen. En canvi, de les mares que només tenen fills a l'EP, hi ha un petit percentatge (4 de cada 100) que fa menys de cinc anys que han arribat a Mallorca i que, per tant, podem considerar com a novvingudes.

Pel que fa a les respostes donades pels **pares**, el percentatge de nascuts a Mallorca és 4 punts superior en el cas dels pares d'EI si ho comparem amb els pares d'EP. En general, els pares d'alumnes d'EI fa més temps que viuen a Mallorca que els pares d'alumnes d'EP. D'altra banda, d'entre els pares novvinguts, 1 de cada 100 són pares d'infants d'EI i 3 de cada 100 ho són d'infants d'EP.

Quant als progenitors d'ambdós sexes nascuts a Mallorca i d'alumnes d'EP, les mares representen el 78% i els pares el 70%. Per l'etapa educativa dels seus fills, es tracta de parelles novvingudes que tenen fills d'entre 6 i 12 anys que probablement no han estat escolaritzats en català; o tal vegada hi han estat escolaritzats algun curs d'EI. Així mateix ens falten dades sobre quin és el seu lloc de procedència.

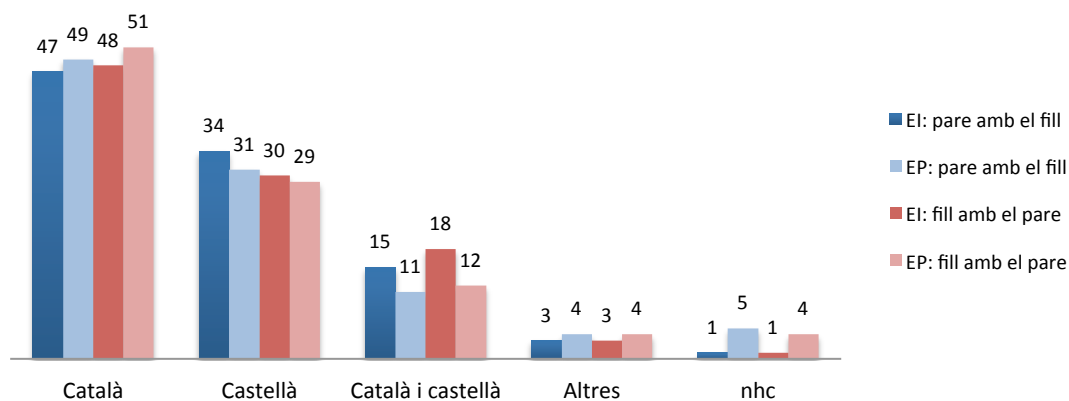
Seguidament es poden observar les dades obtingudes pel que fa a la llengua de relació de la mare amb el seu fill:

Gràfic 8. Ús de la llengua entre mare i fill

En el cas de la resposta de les **mares** en relació amb la llengua que fan servir amb els fills, el 51% hi parla en català; en segon lloc, la llengua més utilitzada és el castellà, seguida per l'ús de les dues llengües. Pel que fa a l'ús d'altres llengües, al cicle d'EI 9 de cada 100 infants fan servir una llengua diferent de la catalana o castellana, o bé hi està combinada. A l'etapa d'EP, 6 de cada 100 fan servir una altra llengua o combinada amb el català i/o castellà. Aquestes altres llengües són les següents, a Educació Infantil hi trobam portuguès/català/castellà, portuguès, bereber, anglès/castellà, anglès/català, anglès/alemany, anglès/polonès/català/castellà. I a l'etapa d'Educació Primària: anglès/català/castellà, búlgar, àrab, portuguès, holandès/castellà, alemany/castellà.

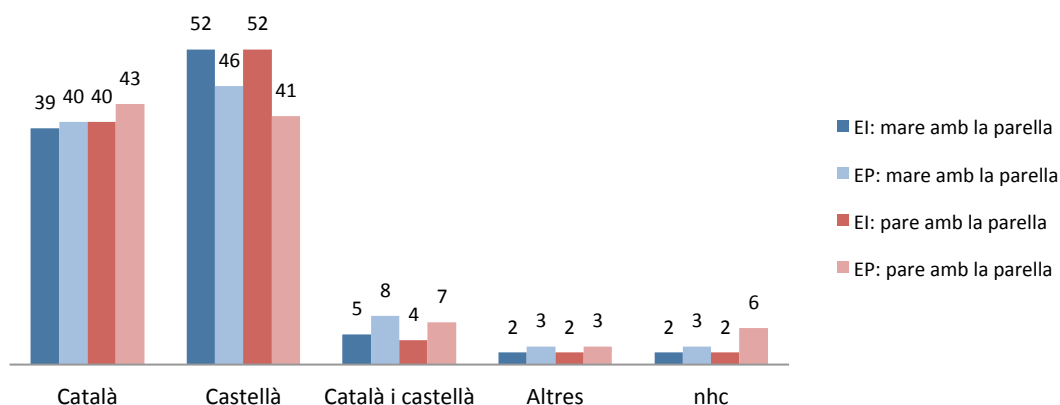
GRÀFIC 9. Ús de la llengua entre pare i fill

Pel que fa als **pares**, la llengua d'interacció amb els fills és majoritàriament en català, encara que el percentatge és menor que el de les mares. Per altra banda, el percentatge d'ús del castellà amb els fills és major que el de les mares. Els percentatges d'ús de les dues llengües són semblants entre pares i mares. A més, l'ús d'altres llengües diferents del català i el castellà en la interacció amb els fills és major en el cas de les mares que en el dels pares.

En el següent gràfic es pot observar ara quina és la llengua de relació entre els dos progenitors:

GRÀFIC 10. Llengua que parla cada progenitor amb la parella

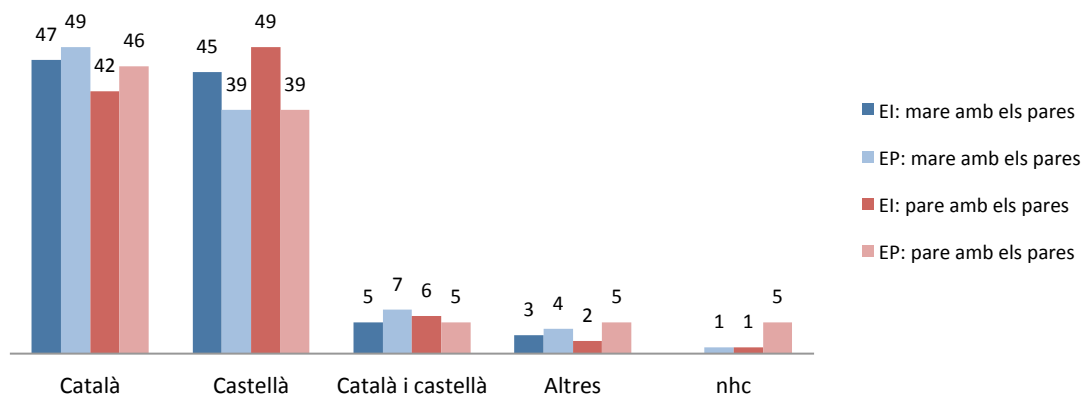
Quant a quina és la llengua utilitzada amb la parella, en el cas de les **mares** d'EI és majoritàriament en castellà, amb una diferència significativa (13 punts percentuals) respecte de l'ús del català. En les mares de l'EP també és superior el percentatge d'ús del castellà encara que no hi ha una diferència tan elevada (6 punts). El que sí és un fet evident és que entre els progenitors no hi ha un percentatge tan alt en l'ús de les dues llengües (català i castellà) com amb la interacció amb els fills. D'altra banda, el percentatge de preguntes no contestades es podria deure al fet que la mare no té parella actualment, o bé que la parella actual no és el pare de l'alumne.

Quant a l'ús de la llengua amb la parella per part dels **pares**, segons el buidatge de les respostes, el percentatge dels pares dels infants d'EI que fan ús del castellà és superior (9 punts percentuals) als que fan ús del català. Aquest percentatge és molt similar als de les mares dels infants d'EI. D'altra banda, els pares dels alumnes d'EP tenen un percentatge major d'ús del català amb la parella que els pares d'EI, fins i tot major que el de les mares dels alumnes d'aquesta mateixa etapa educativa.

Un fet a tenir en compte en el buidatge de dades sobre aquestes qüestions és el fet que tal vegada el pare i la mare de l'alumne ja no formin parella.

Un altre aspecte que també s'ha analitzat és quina és la llengua de relació que es fa servir per part de les mares i els pares dels alumnes amb els seus propis progenitors (amb els avis dels alumnes):

GRÀFIC 11. Llengua que parlen/parlaven els pares amb els avis dels alumnes

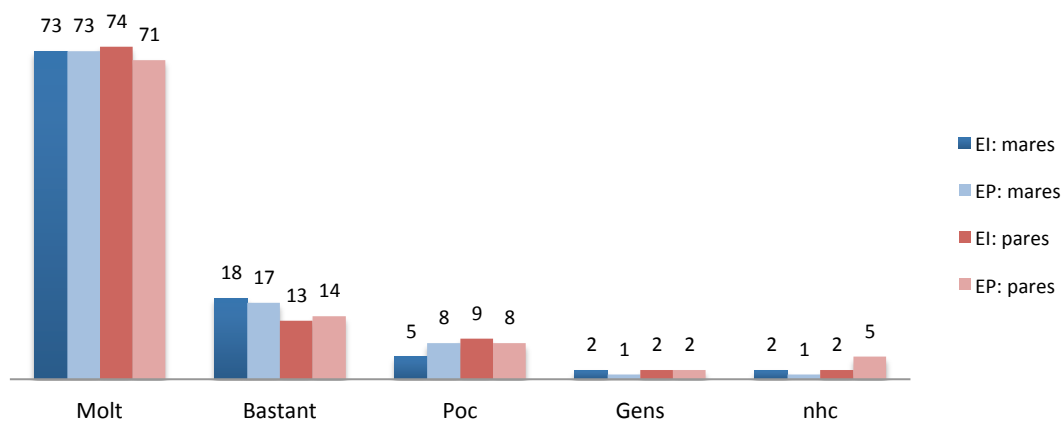
Pel que fa a la llengua materna de les **mares** d'infants d'EI és majoritàriament catalana, encara que els percentatges són molt semblants amb l'ús del castellà, en canvi, l'ús de les dues llengües o d'altres és significativament molt inferior. Per tant,

en comparació amb la llengua de relació d'aquestes mares amb els seus fills hi ha una tendència major a parlar en català i a fer servir les dues llengües (català i castellà). En el cas de les mares d'alumnes d'EP, el percentatge de llengua materna catalana és superior (10 punts percentuals) a les que la tenen castellana, respecte a les altres opcions els percentatges són semblants, a grans trets, als de les mares dels infants més petits. Possiblement el percentatge d'ús del castellà com a llengua materna es deu al fet que aquestes mares són immigrants de segona generació.

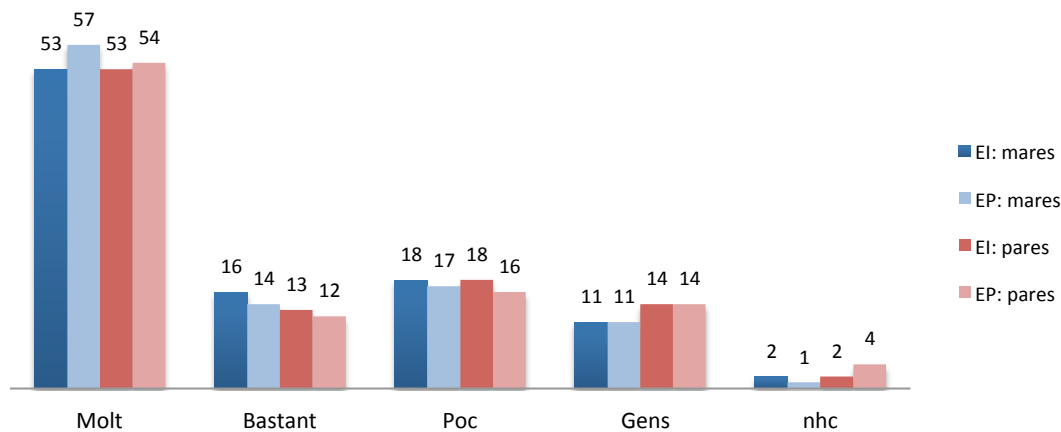
Quant a la llengua materna dels **pares**, els d'infants d'EI tenen el percentatge de castellà més alt, 10 punts per sobre dels pares d'EP. Per contra els pares d'infants d'EP, tenen el percentatge de català 4 punts més alt que els pares d'EI. Si ho comparam amb la llengua que fan servir en la interacció amb el fills, s'observa que hi ha una tendència a transmetre el català. D'altra part, si ho comparam amb l'ús del català que fan les mares, aquestes tenen un percentatge major pel fet de tenir el català com a llengua materna, però s'observa una tendència major per part dels pares a fer ús del català.

Passam ara a fer una anàlisi de la competència i ús lingüístics en llengua catalana per part dels pares dels alumnes:

GRÀFIC 12. Progenitors que entenen el català

GRÀFIC 13. Progenitors que parlen en català

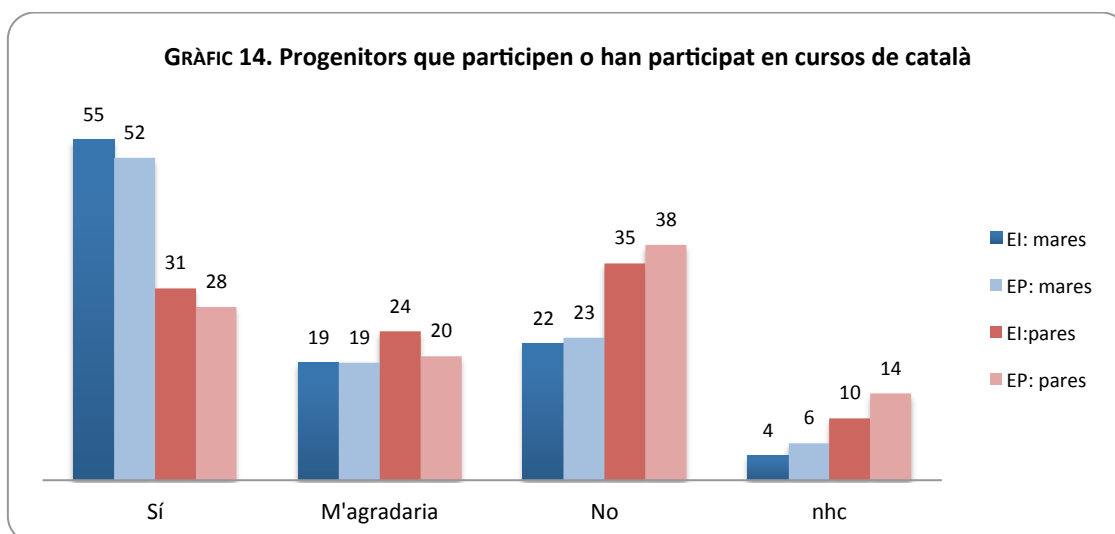

Per part de les **mares**, el percentatge de comprensió –oral i escrita– és força elevat atès que les opcions *Molt* i *Bastant* sumen el 91% en les mares d'EI i el 90% en les d'EP. El percentatge d'expressió oral disminueix i les opcions *Molt* i *Bastant* sumen el 69% a les respostes de mares d'EI i el 71% en les d'EP. Per tant, el percentatge de les habilitats lingüístiques "receptives" està per sobre de l'expressió com sol ser un fet habitual. D'aquestes dades es pot deduir que pràcticament totes les mares comprenen el català, encara que un 11% no el parla mai, possiblement són les que s'adrecen únicament als seus fills en castellà o en una altra llengua.

Pel que fa al nivell de comprensió oral i escrita en els **pares** és elevat ja que les opcions *Molt* i *Bastant* sumen el 87% i 85% respectivament, però amb una diferència de 4 i 5 punts percentuals inferiors respecte als percentatges de les mares. Quant a l'expressió oral, els percentatges són inferiors respecte de la comprensió; les opcions *Molt* i *Bastant* sumen el 66% tant en els pares d'EI com d'EP, percentatges també inferiors als de les mares d'ambdues etapes. Pel que fa al percentatge dels que no parlen gens en català (14%) és superior al de les mares que no hi parlen gens.

Pens que és un factor a tenir en compte a l'hora d'interpretar les dades que les opcions de resposta *Molt* i *Bastant* poden ser subjectives atès que cada persona pot interpretar-les de manera diferent.

Pel que fa a l'interès i a la necessitat formativa en llengua catalana, en el següent gràfic es poden observar les dades obtingudes:

Pel que fa a l'interès que declaren les **mares** per aprendre la llengua o millorar-ne algunes habilitats, més del 51% participa o ha participat en cursos de llengua catalana; i un 19% hi estaria disposat. Per contra, més del 20% no hi ha participat mai ni en té la intenció. Això darrer pot ser perquè no ho creu necessari ja que en té prou competència, així com també perquè no li interessa.

Els percentatges de participació dels **pares** d'ambdues etapes en cursos de català són significativament inferiors al de les mares, en les dues etapes educatives és de 24 punts percentuals manco respecte dels percentatges de resposta de les mares. Però els percentatges dels pares que estarien disposat a participar-hi són superiors als de les mares, sobretot en els pares d'EI on la diferència és de 5 punts per sobre. D'altra banda, també són superiors els percentatges de pares que no estan interessats a fer cap curs. En base a les dades anteriors, sembla que aquest percentatge és més per desinterès que no perquè ja en sàpiguen i considerin que no els faci falta. Un altre factor que cal tenir en compte és que el percentatge d'enquestes on no s'ha contestat aquesta qüestió per part dels pares és significativament alt.

4.3. Nom de la llengua

En el buidatge de les dades corresponents a les enquestes dels tres models ha estat significatiu el fet de trobar respostes que no s'ajusten a les tres primeres opcions de resposta –a) *català*, b) *castellà*, c) *català i castellà*– i que s'han anotat a l'opció d) *altres llengües*. Aquestes respostes addicionals es corresponen amb diversos noms que es donen a la llengua catalana i a la llengua castellana; així s'han recollit respostes com *mallorquí*, *mexicà* i *uruguaià*. A l'hora de fer el recompte per tal d'extreure els percentatges de resposta per a cada opció, les respostes de *mexicà* i *uruguaià* han estat incloses dins l'opció *castellà*. Així mateix s'ha fet amb la resposta de *mallorquí* que ha estat inclosa dins l'opció *català*.

A continuació s'analitzen i comenten les preguntes que han tengut respostes amb les quals es dona un altre nom a la llengua, tant catalana com castellana, i començam amb les respostes dels **alumnes**. Pel que fa a la resposta *mexicà*, trobam un únic cas que l'escriu en la preguntes referents a quina és la llengua de relació bidireccional entre infant i mare. La resposta *uruguaià* apareix en més ocasions: hi ha 1 cas en què l'escriu a les preguntes de quina és la llengua de relació bidireccional entre infant i mare, i entre infant i pare. A més hi ha 2 casos que escriuen que aquesta és la llengua amb què es relacionen amb els germans; però com a llengua de relació amb els amics de fora de l'escola, sols en trobam 1 cas. D'aquestes dades es pot deduir que les respostes *mexicà* i *uruguaià* es donen principalment dins de l'àmbit familiar i s'ha comprovat posteriorment que sols en casos en què aquestes siguin les nacionalitats d'alguns dels progenitors, o bé d'ambdós.

D'altra banda, pel que fa a la resposta *mallorquí* la trobam pràcticament a totes les preguntes de l'enquesta: quant a la relació bidireccional infant i ambdós progenitors, hi ha entre 1 i 2 casos d'alumnes d'EP que escriuen *mallorquí*, i 2 casos de pares que donen aquesta resposta en nom dels seus fills d'EI. Quant a la relació bidireccional amb els germans, hi ha 1 cas d'un alumne i 2 de pares que contesten *mallorquí* en nom dels seus fills d'EI. Pel que fa a la llengua utilitzada en la relació amb els mestres i monitors hi ha sols 1 cas d'un alumne que escriu *mallorquí*. També hi ha 2 casos d'alumnes que donen aquesta resposta com a llengua de relació amb els amics, tant de l'escola com de fora. D'altra part, també trobam el cas d'un alumne que a totes les preguntes contesta *català* però precisa que és *mallorquí*, escrivint-lo al costat.

En els models d'enquesta adreçats específicament als **progenitors** trobam la resposta *mallorquí* que apareix en més casos que a l'apartat anterior de respostes dels alumnes. Pel que fa a la llengua de relació bidireccional d'ambdós progenitors i infant, hi ha entre 7 i 10 casos que escriuen *mallorquí*. També hi ha un total de 4 mares i 5 pares que donen aquesta resposta a la pregunta de quina és la llengua de relació entre la parella de progenitors. En la llengua de relació entre els pares i els avis dels alumnes hi ha 9 casos de mares que escriuen *mallorquí* i 6 de pares.

Pel que fa a la pregunta de comprensió de la llengua catalana, i en relació amb les respostes anteriors de *mallorquí*, hi ha 2 casos de mares i 2 casos de pares que contesten que entenen *bastant* el català, i no *molt*. I quant a l'expressió en català, hi ha 4 casos de mares que marquen l'opció *no parl gens en català* i 1 cas que contesta *parl poc en català*. Aquest nombre de respostes és el mateix en el cas dels pares. Hem constatat que aquestes persones formen parella ja que aquestes respostes es troben a la mateixa enquesta. Així, en comparar totes les respostes es pot observar com els pares i mares que han respost *mallorquí* a les preguntes anteriors i que han triat a les dues darreres preguntes les opcions *entenc molt el català* i *el parl molt* sí que reconeixen la unitat de la llengua, possiblement de manera implícita ja que tenen reticències a anomenar-la català. Pel que fa als casos que marquen les opcions *entenc bastant el català*, *parl poc en català* i *no parl gens en català* podríem afirmar que hi ha cinc parelles que volen deixar constància que català i mallorquí són dues llengües diferents. A més, per tal de tenir en compte alguns comentaris que han fet progenitors, reproduïm textualment les anotacions escrites a diverses enquestes:

- En una enquesta model 3 apareixen encerclades les formes verbals "xerra", "xerres" que apareixen a l'enunciat de les preguntes i les formes "parles", "parlaves" apareixen retxades.
- En una enquesta model 3 apareix escrita la nota següent: "aquesta enquesta no me pareix be, ja que es meu homo, es meu fill i jo xerram es mallorquí, no es català".
- En una altra enquesta model 3 apareix escrit: "Nota del pare: català, sempre i quan per català s'entengui que parlam mallorquí (ej. No deim got, deim tasso).

4.4. Parelles heterolingües

En la transmissió lingüística intergeneracional, els progenitors de parelles lingüísticament homogènies tendeixen a transmetre als fills la llengua que comparteixen, tant si es tracta del català com del castellà o qualsevol altra llengua estrangera; en canvi, a les parelles lingüísticament mixtes se'ls obren més opcions de tria de la llengua de relació (entre ells i amb els fills).

En general, es presenten quatre opcions de tria lingüística diferents: a) la llengua del pare; b) la llengua de la mare; c) les dues llengües; d) una altra llengua (Melià i Villaverde, 2008). En el buidatge de les dades s'han detectat 96 parelles heterolingües que representen el 31,5% del total de les parelles enquestades. A la següent graella de doble entrada trobam els casos generals de parelles heterolingües, la part superior correspon a la llengua materna de la mare i la part lateral a la llengua materna del pare:

TAULA 4. Parelles heterolingües segons la llengua d'origen						
		L1 mares				
		Català	Castellà	Català/castellà	Portuguès	Holandès
L1 pares	Català		29	4		
	Castellà	43		7	1	
	Català/castellà	5	3			1
	Portuguès		1			
	Búlgar			1		
	Gallec		1			

A partir de l'anàlisi d'aquestes 96 parelles pel que fa a quina és la llengua que transmet cada progenitor als fills, es poden extreure les següents conclusions:

Quan la mare de parelles heterolingües té com a L1 el català i aquest fet ocorre en 48 parelles, 40 mares transmeten el català als fills i 4 mares transmeten el català juntament amb el castellà. D'aquí es deriva que entre les mares amb L1 catalana, un 83% transmet el català als fills i un 8,5% les dues llengües, el percentatge restant, el 8,5% transmet la llengua castellana. D'altra banda, hi ha 9 parelles en què ambdós progenitors transmeten el català als fills i sols 3 parelles en què ambdós transmeten el castellà. Aquestes dades es contradiuen amb la tendència habitual per part dels progenitors de parelles mixtes i on la mare té com a L1 el català i el pare, el castellà, de confluïr en la transmissió del castellà als fills.

D'altra banda, quan és el pare que té com a L1 el català, i això ocorre en 33 parelles, 26 pares transmeten el català als fills (79%) i 5 pares transmeten les dues llengües, catalana i castellana (15%). El 6% restant transmet el castellà als fills. En aquest cas de pare amb L1 catalana també es fa evident que la tendència és de transmetre el català als fills.

Quan el pare té com a L1 el català i el castellà, cosa que ocorre en 3 parelles, 2 pares transmeten el català als fills (67%) i 1 transmet les dues llengües (33%), no hi ha cap percentatge de transmissió del castellà exclusivament als fills. En aquest cas la tendència torna a ser clarament de transmissió del català als fills, de fet el percentatge de la transmissió únicament del català dobla el percentatge de transmissió del català i del castellà.

Quan és la mare que té com a L1 les dues llengües, fet que ocorre en 7 parelles, 2 mares transmeten el català als fills (29%) i 5 mares, català juntament amb el castellà (71%) i no hi ha cap percentatge de transmissió exclusivament del castellà. Si comparam aquests percentatges amb el cas de pare amb L1 catalana i castellana, el percentatge de transmissió exclusiva del català no està per sobre de la transmissió de les dues llengües. Quan són les mares les que tenen la L1 catalana i castellana, transmeten més el català i el castellà alhora, que no només el català.

I finalment, d'entre les parelles restants –que tenen algun membre amb una llengua diferent del català i del castellà– sols hi ha una mare que té com a L1 les dues llengües, el català i el castellà, i les transmet alhora als fills. Cal destacar també el cas d'una mare amb L1 castellana que transmet el català als fills. Les parelles d'aquestes mares no tenen ni català ni castellà com a llengua materna. Així en aquestes parelles on hi ha una gran diversitat de llengües maternes, la tendència és transmetre el castellà als fills, encara que no es renuncia per part dels progenitors a transmetre les L1 diferents del català i del castellà.

Amb tot podem afirmar que la llengua de transmissió intergeneracional de les parelles heterolingües del CEIP Melcior Rosselló i Simonet és majoritàriament la catalana.

5. CONCLUSIONS

A tall de conclusions podem afirmar que els usos lingüístics dels **alumnes** del CEIP Melcior Rosselló i Simonet de Santa Maria del Camí són majoritàriament en català, encara que cal concretar-ho en els tres àmbits d'estudi i en funció dels destinataris de les enquestes:

Dins *l'àmbit familiar*, la interacció bidireccional de l'infant amb la mare, el pare i els germans és majoritàriament en català, percentatges que a grans trets doblen els de l'ús del castellà. Hi ha també un percentatge menor de l'ús de les dues llengües. A *l'àmbit escolar*, la relació de l'infant amb els mestres i els monitors del menjador i escoleta matineria és també majoritària en català, encara que cal fer-hi algunes matisacions. En la relació amb els mestres els percentatges de català són molts alts i, en segon lloc, hi trobam els de les dues llengües molt per sota. L'ús del castellà està en tercer lloc. Amb això cal tenir en compte que els mestres, segons el PLC, han de fer servir el català en tot moment –excepte les àrees de llengua castellana i llengua anglesa– atès que és la llengua vehicular de l'ensenyament. Pel que fa a la llengua que fan servir els alumnes amb els monitors de menjador i escoleta matineria, d'entre el percentatge de resposta dels usuaris, en primer lloc és major l'ús del català, seguit per l'ús de les dues llengües i en tercer lloc, l'ús del castellà. En aquests serveis la llengua catalana també és la vehicular, però l'ús per part dels alumnes no és tan alt com amb els mestres. Pel que fa als amics de l'escola, l'ús lingüístic majoritari és el de les dues llengües, molt per sobre de l'ús del català i del castellà. Quant a *l'àmbit extrafamiliar*, l'ús lingüístic en la relació de l'infant amb els amics de fora de l'escola, també és majoritàriament en les dues llengües, encara que els percentatges no són tan alts com amb els amics de l'escola, hi ha una diferència inferior de 6 punts percentuals a EI i de 10 punts a EP respectivament.

D'altra banda, en les enquestes emplenades pels **progenitors** respecte a quina llengua utilitzen amb els fills, l'ús del català és el que té el percentatge major, i aquest és lleugerament superior en l'ús del català per part de les mares que per part dels pares. En segon lloc, hi ha l'ús del castellà per damunt de l'ús de les dues llengües. Pel que fa a l'ús lingüístic amb la parella, s'observa que és majoritàriament en castellà, amb una diferència de 13 punts a EI i de 6 punts a EP si ho comparam amb l'ús del català. El que és significatiu és que l'ús de les dues llengües entre la parella és molt inferior a l'ús que en fan els progenitors amb els fills. Quant al percentatge de comprensió de la llengua catalana dels progenitors és elevat per sobre de l'expressió. Així mateix, ambdues habilitats són superiors en el cas de les mares respecte de les dels pares. Pel que fa a l'interès i la participació en cursos de llengua catalana els percentatges també són majors en el cas de les mares.

Respecte a la llengua de relació dels progenitors dels alumnes amb els seus propis pares (avis dels alumnes), s'ha constatat que en el cas de les mares és majoritàriament la catalana, en canvi, en els pares ho és la castellana; l'ús de les dues llengües alhora no és significatiu. Així, una vegada comparat l'ús lingüístic declarat dels progenitors amb els seus pares (avis) i l'ús lingüístic amb els fills (alumnes) és un fet que en la transmissió intergeneracional, hi ha la tendència major de transmetre el català, fins i tot, en casos de progenitors amb llengua materna no catalana. Aquest fet té una importància cabdal ja que si la llengua catalana es transmet amb normalitat de pares a fills, la comunitat lingüística té assegurada la continuïtat com a grup humà diferenciat; per contra si la transmissió es trenca, la comunitat anirà perdent solidesa i s'anirà dissolent dins un altra comunitat (o unes altres comunitats). A més, la tendència de transmissió del català als fills també s'ha pogut observar en els casos de parelles lingüísticament mixtes; aquesta dada és de vital importància atès que el comportament lingüístic de les parelles heterolingües és clau en l'evolució del procés de canvi lingüístic que es produeix a les Illes. Evidentment les dades d'aquest petit estudi sociolingüístic sols fan referència als usos lingüístics dels alumnes d'EI i d'EP del CEIP Melcior Rosselló i Simonet de Santa Maria del Camí i no es poden extrapolar a centres escolars d'altres poblacions. Però representen quina és la situació lingüística d'un poble concret de la part forana de Mallorca, molt proper a Palma i que ha acollit població amb llengua materna no catalana. Així mateix, és un fet que l'opció lingüística adoptada pels progenitors per relacionar-se amb els fills no és independent de l'entorn, sinó que hi està directament relacionada. També és un aspecte molt rellevant que en les generacions més joves cada vegada és més habitual l'ús de les dues llengües –català i castellà– alhora, cosa que no passava en la mateixa freqüència amb els progenitors dels alumnes.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

GOMILA et al. (2011): «La transmissió intergeneracional en matrimoni lingüísticament mixtos (català/castellà) a Mallorca» dins Boix-Fuster, E. et al. (eds.). *Les llengües al sofà. El plurilingüisme familiar als països de parla catalana*. Pagès Editors.

GRESIB. Dades estadístiques de les Illes Balears [en línia] a <http://www.uib.es/depart/dfc/gresib/2011/poblacio.htm> [data de consulta: novembre de 2012].

MELIÀ, J. (1997): *La llengua dels joves. Comportaments i representacions lingüístics dels adolescent mallorquins*. Universitat de les Illes Balears.

MELIÀ, J; VILLASVERDE, J.A. (2008): «La transmissió intergeneracional del català a Mallorca en parelles lingüísticament mixtes» dins *Llengua i ús. Revista tècnica de Política Lingüística*, 42: 62-71.

SOLÉ, A. (2009): *Multilingües des del bressol. Educar els fills en diverses llengües*. Editorial UOC.

ANNEXOS

ENQUESTA **MODEL 1** (adreçada als alumnes de 1r a 6è d'EP).

DATA DE NAIXEMENT:.....LLOC DE NAIXEMENT:.....
NOMBRE DE GERMANS:.....LLOC DE RESIDÈNCIA:.....

Fes un cercle a l'opció corresponent:

-En quina llengua xerres a TA MARE?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua et xerra TA MARE?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerres a TON PARE?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua et xerra TON PARE?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerres al teu GERMÀ/GERMANA?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua et xerra el teu GERMÀ/GERMANA .

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parles ALS MESTRES a la classe, escola?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parles ALS MONITORS DE MENJADOR, ESCOLETA MATINERA a l'escola?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parles als teus AMICS de l'ESCOLA?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parles als teus AMICS de FORA l'escola?

1. català
2. castellà
3. català i castellà

4. altres, quines?.....

ENQUESTA **MODEL 2** (per als progenitors dels alumnes de 1r a 6è d'EP).

Nombre de fills: _____	MARE	PARE
DATA DE NAIXEMENT		
LLOC DE NAIXEMENT		
LLOC DE RESIDÈNCIA		

Podeu marcar amb una creu (x) l'opció corresponent:

Quants anys fa que vius a Mallorca?	MARE	PARE
1. Menys de 5 anys		
2. Entre 5 i 15 anys		
3. Més de 15 anys		
4. Sempre		

En quina llengua xerres amb el teu fill/a?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

En quina llengua et xerra el teu fill/a?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

En quina llengua parles amb la teva parella?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

En quina llengua parles/parlaves amb els teus pares?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

Entens el català?	MARE	PARE
1. Molt		
2. Bastant		
3. Poc		
4. Gens		

Xerres en català?	MARE	PARE
1. Molt		
2. Bastant		
3. Poc		
4. Gens		

Participes o has participat en cursos de català?	MARE	PARE
1. Sí, hi participo		
2. M'agradaria participar-hi		
3. No m'interessa		

ENQUESTA **MODEL 3** (Els progenitors d'alumnes d'EI emplenen les dues parts de l'enquesta)

*Aquesta primera part de l'enquesta cal que contesteu en nom **del/s vostre/s FILLS/ES**:*

DATA DE NAIXEMENT de l'alumne:.....

LLOC DE NAIXEMENT de l'alumne:.....

NOMBRE DE GERMANS de l'alumne:.....

LLOC DE RESIDÈNCIA de l'alumne:.....

Podeu encerclar l'opció corresponent:

-En quina llengua xerra l'infant amb sa mare?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerra la mare a l'infant?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parla l'infant a son pare?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerra el pare a l'infant?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerra l'infant amb el seu germà, germana?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerra el germà, germana a l'infant?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua xerra l'infant al mestre/a?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parla l'infant als amics de l'escola?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

-En quina llengua parla l'infant als amics de fora de l'escola?

1. català
2. castellà
3. català i castellà
4. altres, quines?.....

Aquesta segona part de l'enquesta s'ha d'emplenar com a **PARES i MARES**:

Nombre de fills: _____	MARE	PARE
DATA DE NAIXEMENT		
LLOC DE NAIXEMENT		
LLOC DE RESIDÈNCIA		

Podeu marcar amb una creu (x) l'opció corresponent:

Quants anys fa que vius a Mallorca?	MARE	PARE
1. Menys de 5 anys		
2. Entre 5 i 15 anys		
3. Més de 15 anys		
4. Sempre		

En quina llengua xerres amb el teu fill/a?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

En quina llengua et xerra el teu fill/a?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

En quina llengua parles amb la teva parella?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

En quina llengua parles/parlaves amb els teus pares?	MARE	PARE
1. Català		
2. Castellà		
3. Català i castellà		
4. Altres. Quines?		

Entens el català?	MARE	PARE
1. Molt		
2. Bastant		
3. Poc		
4. Gens		

Xerres en català?	MARE	PARE
1. Molt		
2. Bastant		
3. Poc		
4. Gens		

Participes o has participat en cursos de català?	MARE	PARE
1. Sí, hi particip		
2. M'agradaria participar-hi		
3. No m'interessa		